

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
23.M. 1088/2016/26-I.

Alkotmánybíróság
Budapest 1535 Pf. 773.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 111/58-0/2018	
Érkezett: 2018 JAN 12.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 3 db	

Egyedi normakontroll eljárás iránti kezdeményezés

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a

alperes ellen elmarad munkabér iránt indított perében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontjára figyelemmel az Alkotmánybíróság előtt egyedi normakontroll eljárást kezdeményez a Médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 108/B.§. (2) bekezdésében foglalt szabályok alaptörvény-ellenességének megállapítása, és alkalmazhatóságának kizárása iránt.

Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abt.) 25.§. (1). bekezdése szerint ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, - a bírósági eljárás felfüggesztése mellett - az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés h) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását. Az Alaptörvény 24. cikk (2). bekezdés b.) pontja értelmében az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezésre soron kívül, de legkésőbb kilencven napon belül felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját.

A bíróság az Alkotmánybíróság egyedi normakontroll eljárását az alábbiak miatt kezdeményezi.

Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban Mt.) 96. §-a szerint

(1) A munkaidő-beosztás szabályait (munkarend) a munkáltató állapítja meg.

(2) A munkáltató a munkaidő beosztásának jogát - a munkavégzés önálló megszervezésére tekintettel - a munkavállaló számára írásban átengedheti (kötetlen munkarend). A munkarend kötetlen jellegét nem érinti, ha a munkavállaló a munkaköri feladatok egy részét sajátos jellegűknél fogva meghatározott időpontban vagy időszakban teljesítheti.

A munka törvénykönyvéhez képest speciális szabályt ír elő az Mttv. 108/B. § (2) bekezdése, mely szerint a külön jogszabályhelyen meghatározott munkakörben foglalkoztatott személy kötetlen munkarend szerint kerül foglalkoztatásra. A munkarend jellegét nem érinti a munkakör sajátos jellegéből adódó kötelező rendelkezésre állás vagy a munkáltató által meghatározott időpontban vagy időszakban történő munkavégzés.

A bizonyos munkavállalókra speciálisan alkalmazandó Mttv. 108/B. § (2) jogszabályhely tartalma ellentétes a kötetlen munkarend fogalmát minden munkavállalóra nézve megadó Mt. 96.§. (2) bekezdése által irt fogalom meghatározásban foglaltakkal, így alkalmas arra is, hogy az érintett munkavállalók alkotmányos jogait (Alaptörvény XVII. cikk (3)-(4) bekezdések) sértse. Ugyanannak

a jogintézménynek azonos jogágon belül csak egy definíciója létezhet jogszerűen. Így a különös jogszabály szövegében foglalt kiegészítő rendelkezés - illetőleg a különös jogszabály alapján folytatott joggyakorlat - az általános szabályban megfogalmazott definícióval nem lehet ellentétes.

Az Mttv. 108/B. § (2) bekezdésében rögzített különös szabály nem definiálja (nem is definiálhatja) újra a kötetlen munkarend fogalmát. A kötetlen munkarend fogalma alatt a magyar munkajogban - egyezően a Közösségi szabályozással (2003/88 EK irányelv) - az Mt-ben írt definíciót kell érteni. Az Mttv. kötetlen munkarendet kötelezően előíró rendelkezésének részletszabályai azonban ezzel a definícióval ellentétesek. Kötetlen munkarendről ugyanis nem beszélhetünk akkor, ha a munkáltató a munkaidő beosztás jogát általánosságban és túlnyomó részben nem engedi át a munkavállaló részére. A Mttv-ben szereplő szabályozás pedig minden idő és részarány korlátozás nélkül kimondja a munkavállaló részére a kötelező rendelkezésre állást, vagy a munkáltató által meghatározott időpontban történő munkavégzést. Ez a fajta szabályozás, ami a kötetlen munkarend esetében minden korlátozás nélkül lehetővé teszi a munkaidő munkáltató általi beosztását nem csupán a fent hivatkozott hazai jogszabályi rendelkezésekkel ellentétes, hanem a Közösségi esetjoggal is (C-484/04 számú ügy 16., 17. és 47. pontjai), amely egyértelműen rögzíti, hogy a főszabályként alkalmazott kötelező rendelkezésre állás, valamint a munkáltató által meghatározott időpontban, vagy időszakban való munkavégzés kizárja a munkakör valóban kötetlen munkarendben történő ellátását.

Az Mttv. 108/B. § (2) bekezdésének második mondatában rögzített szabályozás mögött vélhetően az az ok áll, hogy a megjelölt munkakörök tekintetében a kötetlen munkarendet kötelezően előíró rendelkezés nincs tekintettel arra, hogy ezeknek a munkaköröknek a sajátosságai ténylegesen lehetővé teszik-e a munkavállaló számára, hogy a munkavégzését önállóan szervezhesse meg. Az operatőrként dolgozó felperes munkaköre a jelen perben felmerült adatok alapján egyértelműen nem alkalmas arra, hogy abban kötetlen munkarend szerint történjék a munkavégzés, mert ennek a munkaköröknek az ellátása az adott munkafeladathoz szükségképpen igazodik, a munkavállalók számára a munkaidő önálló beosztására még csak korlátozottan sincs lehetőség. (Az operatőröket az egyes produkciókhoz osztják be, ahol a műsorkészítés időpontját a rendező vagy a felelős szerkesztő határozza meg.)

Az Alaptörvény XVII. cikke fogalmazza meg a munkavállalókkal és a munkaadókkal kapcsolatos alapvető jogelveket, amelyeket minden jogszabályszöveg megalkotásánál zsinórmértékül kell használnia a jogalkotónak. A cikk (3) bekezdése szerint minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tarló munkafeltételekhez. A biztonság értelmezhető személyes biztonságként és jogbiztonságként egyaránt. A jogbiztonságot és a munkavállaló méltóságát nem tartja tiszteletben az olyan jogi szabályozás, amely a garanciális jogelvi rendelkezésbe ütközik, azaz a jogág alapvető definíciójával ellentétesen szabályoz egy jogintézményt, hogy aztán a munkavállalóra érvényes bér, pihenőidő stb. meghatározása során ismét az általános definíció szerinti következmények alkalmazását kösse ehhez az azonos megnevezésű, azonban tartalmában merőben másként definiálható jogintézményhez.

Ez a jogtechnikai megoldás jelen perben arra vezetne, hogy a jogszabályhely által adott felhatalmazás alapján a munkavállalók munkaidejét főszabály szerűen a munkáltató osztja be (ennek során a munkavállaló kéréseinek teljesítését csupán mérlegeli), ugyanakkor mivel a törvény erejénél fogva a munkavállalók kötetlen munkarendben foglalkoztatottnak minősülnek, a rendkívüli munkaidőben és hétvégén, ünnepnapon, pihenőidőben végzett munka után járó bérpótléktól elesnek, ami más munkavállalók törvényen alapuló munkafeltételeihez képest egyértelműen sérti az egyenlő munkáért egyenlő bér alkotmányos elvét. Az Alaptörvény XVII. cikk (4). bekezdése értelmében minden munkavállalónak joga van a napi és heti pihenőidőhöz. Mivel a kötetlen munkarend a napi pihenőidő munkavállaló által történő szabad beosztását is magában foglalja, így az Mttv. 108/A.§.

(2). bekezdésének második mondatában foglalt rendelkezés a jogszabályhely hatálya alá tartozó munkavállalók esetében ezt az alaptörvényben írt jogot is csorbítja.

A kötetlen munkarend nemzetközi és hazai fogalma egyértelműen a munkavállaló önálló és szabad joggyakorlásáról szól a munkaidő beosztását illetően. A sérelmezett jogszabályhely azonban a joggyakorlással ellentétesen merőben új értelmezést ad ennek a jogfogalomnak, amikor mindennemű idő vagy aránybeli korlátozás nélkül hozzáteszi: A munkarend jellegét nem érinti a munkakör sajátos jellegéből adódó kötelező rendelkezésre állás vagy a munkáltató által meghatározott időpontban vagy időszakban történő munkavégzés. Az Mttv. 1098/B. (2) bekezdésében a jogszabályszöveg gyakorlatilag feloldhatatlan ellentétbe kerül azzal a fogalommal, amit értelmez. Így ennek a jogszabályhelynek a tartalma azon túl, hogy az ebben szabályozott jogintézmény jellegével, a jogintézmény hazai és nemzetközi munkajogban általánosan elfogadott jelentésével ellentétes, nyilvánvalóan logikai szempontból is ellentmondásos, az itt lefektetett részletszabályok a jogintézmény tényleges tartalmával feloldhatatlan ellentétet képeznek.

A fentiekre tekintettel a bíróság az Mttv. 108/B.§. (2) bekezdésében foglaltak felülvizsgálatára kezdeményezi az egyedi utólagos normakontroll vizsgálatot a jogszabályhely alkotmányellenességének vizsgálatára, illetve a bíróság előtt 23.M.1088/2016. számon folyó ügyben való alkalmazásának kizárására.

Az egyedi normakontroll eljárás tárgyát képező jogszabályhely vizsgálatáról az Alapvető Jogok Biztosa AJB-650/2017. számmal készített jelentést, melyet mellékelten csatolok

Budapest, 2017. 10. 21.

dr. Skornyik Kinga
bíró

